

POROČILO

ZA LETO 2017

POROČILO O DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA ZA LETO 2017

1. Pravne osnove za delovanje društva

Združenje deluje od leta 1995 po zakonu o društvih, V mesecu marcu 2008 je Združenje sprejelo dopolnjen statut v skladu z novo novelo zakona o društvih in spremenilo svoje ime oz. naziv, ki se glasi: *Združenje protifašistov, borcev za vrednote NOB in veteranov Koper*. Statut je bil prvič spremenjen in usklajen s pripombami kopske upravne enote decembra 2011. S sklepom skupščine pa smo ga spremenili tudi v lanskem letu in sicer smo dopolnili 10. člen, s katerim smo pravno določili organizacijo okroglih miz, spominskih prireditev in založniške dejavnosti v okviru našega osnovnega poslanstva. Spremenili smo 30. člen, s katerim smo odpravili nejasnosti glede izvedbe skupščine, zlasti pa glede volilnih postopkov in volilnega sistema. Spremenili smo tudi 34. člen, s katerim smo določili, da ima Združenje enega podpredsednika in ne več tri, saj je praksa pokazala, da je to neracionalno.

Leta 2015 je društvo pridobilo status društva, ki deluje v javnem interesu, kar je zlasti pomembno za pridobivanje sredstev na mednarodnih in domačih razpisih in možnosti zaposlovanja preko javnih del.

2. Pridobivanje finančnih sredstev za delovanje društva

V letu 2017 smo si zastavili izredno ambiciozen program, ki je, poleg že vsakoletne redne dejavnosti, vključeval tudi širše aktivnosti na področju spomeniške dejavnosti, organiziranja javnih tribun in okroglih miz ter publicistike. Tako smo se že v začetku leta 2017 intenzivno lotili pridobivanja sredstev preko javnih razpisov. Prijavili in pridobili smo sredstva iz razpisa Mestne občine Koper o sofinanciranju programov veteranskih organizacij, iz razpisa Ministrstva za obrambo preko Zveze združenj borcev Republike Slovenije ter iz razpisa Luke Koper »Živeti s pristaniščem«. Še posebej smo pridobivali donatorska sredstva za izdelavo spomenika Danilu Petrinji – Primožu. Zelo pomemben vir dohodkov je pobrana članarina, ki smo jo v letu 2017 povečali tako, da smo v nekatere krajevne organizacije, kjer ne delujejo odbori, poslali položnice.

Tudi nekateri krajevni odbori so pridobili za svoje akcije donatorska sredstva.

3. Izvedba programa dela 2017

V letu 2017 smo v celoti izpeljali program dela, ki smo ga sprejeli na programski skupščini. Pri tem smo si zadali naslednje prioritete:

- uresničevanju nalog v javnem interesu pri ohranjanju vrednot NOB, ustavno varovanih zakonskih pravicah vojnih veteranov, žrtvah vojnega nasilja ter nalog na področju vojnih grobišč in spominskih obeležij;
- javnemu sprotnemu odzivanju ob pomembnih družbeno-političnih vprašanjih doma in v tujini, predvsem na prepoznavanju in obsojanju vseh oblik neofašizma, ki se pojavljajo po svetu in v domovini;
- sodelovanju z vzgojno izobraževalnimi ustanovami s ciljem prenašanja vrednot narodno osvobodilnega boja na mlajše generacije;
- nadaljnji krepitvi dela krajevnih odborov in ustanavljanju novih;
- vključevanju novih članov.

Prav v prepoznavanju in obsojanju vseh oblik neofašizma smo dali pobudo, da se tudi v Sloveniji sprejme zakon, ki bo prepovedoval nošenje nacističnih in fašističnih simbolov, in prepove delovanje skrajnih skupin, ki v Sloveniji nosijo uniforme nekdanjih pomagačev nacistične Nemčije. Slovenska zakonodaja je pomanjkljiva, nacističnih simbolov ne prepoveduje, prav tako ni kaznivega dejanja, ki bi izrecno prepovedoval nošenje nacističnih ali fašističnih simbolov in gesel. Občutljivost slovenskega prostora, kjer sta bila fašizem in nacizem še posebno kruta bi morala biti še toliko večja, saj je prav to zlo prejšnjega stoletja namenilo Slovencem izginotje iz zemljevida narodov. Trpljenje Primorcev pod fašizmom vse od leta 1921 do njegova razpada leta 1943 je bilo še posebej hudo, ker so fašisti daleč pred drugo svetovno vojno na sodiščih za zaščito države obsodili in pobili številne domoljube in izselili predvsem na jug Italije zavedne župnike, učitelje ter ostalo inteligenco.

Odzvali smo se tudi na postavitev dodatnih tabel na Titovem trgu z javnim pismom županu. Pri tem smo poudarili, da na združenju ne nasprotujemo postavljanju turističnih tabel, ki naj bi mimoidočim dajale informacije o zgodovini trga, ulice, palače in sicer v treh jezikih slovenskem, italijanskem in angleškem. Table naj bi bile postavljene na primerna mesta, z vsemi poimenovanji v zgodovini Kopra in naj bodo informativnega značaja.

Zelo odmevna je bila tudi okrogla miza »Gentilijeva reforma«, ki smo jo organizirali v počastitev občinskega praznika »15. maj« v Pretorski palači. Okrogla miza se je vsebinsko navezovala na prvo okroglo mizo in sicer »Prvi protifašistični upori leta 1921«, ki smo jo pripravili v letu 2016. O Gentilijevi reformi so predavali eminentni zgodovinarji Slovenske Istre ter Tržaškega: dr. Jože Pirjevec, dr. Milan Pahor, dr. Rok Svetlic, dr. Egon Pelikan, dr. Nadja Terčon in publicist in novinar Miloš Ivančič, ki je z dokumentarnimi pričevanji osvetlil dogodke tistega časa.

S svojimi stališči smo se tudi vključili v kampanjo pred referendumom o drugem tiru, ki je predvsem za Luko Koper in slovensko gospodarstvo izrednega pomena. O pomenu tega pišemo tudi v reviji Svobodna beseda.

Na pobudo koprške in novogoriške organizacije je bil pripravljen predlog za spremembo Zakona o praznikih in dela prostih dnevih in sicer, da se beseda vrnitev Primorske nadomesti z besedo PRIKLJUČITEV. Predsednik Državnega zbora je našo pobudo sprejel

podpredsednik DZ Matjaž Nemeč pa jo je s sedeminpetdesetimi podpisi vložil v parlamentarno proceduro. Pričakujemo, da bomo letos v Komnu proslavili priključitev Primorske.

Na pobudo naših članov iz Gabrovice, ogledu na terenu in po sklepu kolegija smo se odzvali tudi na izginotje dragocenega zgodovinskega fotografskega in pisnega gradiva iz spominske sobe v vaškem domu v Gabrovici. V njej pa so bile nameščene postelje, jogiji in druge stvari. Dopis smo posredovali Svetu Krajevne skupnosti Črni kal, s prošnjo, da zadevo obravnavajo in odločijo o ponovni vzpostavitvi stalne razstave fotografij in pisnega gradiva v spominsko sobo v vaškem domu v Gabrovici. V vednost smo dopis posredovali tudi Mestni občini Koper Pokrajinskemu muzeju Koper. Žal nismo dobili nobenega odziva. Prav tako se Krajevna skupnost Črni kal ne odziva in ne želi sodelovati pri pripravi spominske slovesnosti v Gabrovici, zato pripravljamo žalno slovesnost na pokopališču.

Sestavni del programa dela je bil tudi koledar prireditev, ki smo ga v celoti izpolnili. Ob tem bi v poročilu izpostavili najpomembnejše, ki smo jih uspešno organizirali:

- Spominska slovesnost v Borštu na pobite člane Komande mesta Koper;
- Dan upora proti okupatorju v Sv. Antonu (april);
- Spomin na požig vasi Gabrovica (maj);
- Dan borca - 4. julij na Srminu in v drugih krajih;
- Spomin na ustanovitev Mornariškega odreda Koper v Loparju (oktober);
- Meddržavno proslavo v Kučibregu (november).

S pohodniki in praporščaki smo sodelovali na vseslovenskih in državnih proslavah in proslavah pokrajinskega značaja.

- Dražgoše – januar
- Nanos - marec
- Črni vrh - marec
- Ljubelj - junij
- Pokljuka s pohodom na Triglav - julij
- Želin – Vojsko - avgust
- Dan priključitve Primorske – Nova gorica
- Dolenjska –Žužemberk, Cvibelj in ostali kraji spomina - oktober

Dan priključitve Primorske smo še posebej obeležili s pripravo razstave o Partizanskem pevskem zboru Srečko Kosovel v Pokrajinskem arhivu Koper, ki je bila deležna velikega zanimanja.

V letu 2017 so se naši člani organizirano udeležili pohodov Dražgoše, v Lopar, Truške-Boršt, (Pot rešenega ameriškega letalca), Truške – Kučibreg, tudi po spominski poti rešenega ameriškega pilota.

Organizirani so bili pohodi ob spominskih obeležjih v naši občini, s tem je prisotna skrb za te pomnike.

Člani se udeležujejo tudi drugih pohodov, ki jih organizirajo druga društva (Planinci, TIGR).

Za prizadevno in aktivno delo sta v letu 2017 dobila zlato plaketo Miloš Ivančič in Lucijan Pelicon, častna člana Združenja pa sta postala še živeča partizana Jože Furlan in Danilo Ivančič .

4. Skrb za spomenike in spomska obeležja NOB

V letu 2017 smo se intenzivno vključili v republiški projekt zbiranja podatkov o partizanskih spominskih obeležjih za elektronski vpis na portal Geopedia.si. Tako so člani Komisije za spomska obeležja obiskali in dokumentirali vsa spomska obeležja v Mestni občini Koper. Lokacije in podatke o obeležjih so vnesli na zemljevid v digitalni obliki. Tako so na portalu Geopedia.si vnešena vsa partizanska in odporniška obeležja s fotografijami in najpomembnejšimi podatki.

Poleg tega smo pridobili vso potrebno dokumentacijo in sredstva za postavitve spomenika Danilu Petrinja - Primožu ter obnovili nekatere spomske plošče.

V naši občini je 126 spominskih obeležij NOB. Zanje skrbijo Krajevne organizacije ZB in KS ob pomoči Združenja Koper ter s podporo MO Koper. Marsikatera spomska obeležja so bila obnovljena s prostovoljnim delom članov združenja.

5. Založniška in informativna dejavnost

Ažurno urejamo naš bilten - spletno mesto WWW.zb-koper.si s 48 spletnimi stranmi, ki so imele v enem letu skupaj 102.000 obiskov oz. bralcev in FB stran naše organizacije, ki je v letu 2017 dosegla skoraj 500.000 ogledov.

V letu 2017 smo v 400 izvodih izdali tiskano brošuro »Prvi protifašistični upori leta 1921«, v kateri smo objavili zgodovinske prispevke, ki so jih priznani zgodovinarji predstavili na okrogli mizi maja 2016. Uredili in objavili smo jo tudi kot e-knjigo.

Pripravili in objavili smo E-knjigo »Istra v boju za svobodo«, ki sta jo uredila Vlasta Beltram in Miloš Ivančič.

Pripravili in objavili smo E-faksimile Julijska krajina - gradivo za mirovno pogodbo v Parizu, ki je napisana v treh jezikih: angleščini, francoščini in ruščini.

Pripravili in objavili smo kot e-knjigo poročilo skupne zgodovinske komisije Slovenije in Italije v italijanščini »Relazioniitalo-slovene 1880 – 1956«.

Krajevni odbor ZB Sv. Anton pa je izdal zgibanko »Pot spomina na II. svetovno vojno«, ki opisuje pot od Spomskega parka do vseh obeležij, zgodovinskih točk, znamenitosti in posebnosti v KS.

O naših dogodkih obveščamo vsa sredstva javnega obveščanja, vendar ugotavljamo, da je odzivnost majhna.

6. Gibanje članstva

Vključevanje novih članov je ena izmed temeljnih nalog krajevnih odborov. Tako smo v letu 2017 sprejeli šestdeset novih članov. Umrlo jih je 39, tako da šteje društvo 1506 članov.

Ob tem je potrebno povedati, da je potrebno evidence članstva še najprej pregledati in ažurirati, zlasti tam, kjer krajevni odbori ne delujejo.

7. Sodelovanje z drugimi združenji in društvi.

Pri uresničevanju svojih nalog je Združenje sodelovalo s predstavniki Slovenske vojske in 430. divizionu v Ankaranu, z drugimi veteranskimi organizacijami, društvi upokojencev, kulturnimi, izobraževalnimi in drugimi organizacijami.

Združenje redno sodeluje z borčevskimi organizacijami Hrvaške (Istrska in Goransko – primorska županija).

Stalne stike imamo z organizacijo ANPI tržaškega območja, združenjem Promemoria, z organizacijo ANED oziroma s komitejem za taborišče Rižarno. Sodelujemo v FORUMU antifašističnih organizacij Jadransko jonske pobude.

Marijan Križman predsednik Združenja je bil na Glavnem odboru Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije izvoljen za podpredsednika.

8. Odbor Združenja

Odbor Združenja je imel v obravnavanem obdobju 5 rednih sej. Poleg gradiv, ki so vsebina odločanja na skupščini, je obravnaval vprašanja, ki so v pristojnosti odbora: dogovor o izvedbi proslav in srečanj, sodelovanje z drugimi združenji, društvi in organizacijami, delovanje organov Združenja, krajevnih organizacij, gospodarjenje in finančno poslovanje Združenja ter naloge vezane na regijski ali republiški značaj. Nanje smo glede na tematiko vabili tudi predsednike komisij, ter druge predstavnike. V veliko pomoč predsedniku in Odboru je delovanje kolegija kot posvetovalnega organa. Sestajal se je pred seji odbora, oblikoval predloge in stališča ali mnenja ter jih posredoval Odboru Združenja. Po pooblastilu Odbora je opravljal tudi druge naloge, večinoma akcijskega značaja.

V letu 2017 pa sta žal umrli dva člana: podpredsednik Sveto Krmac in član Bogomir Baraga.

9. Nadzorni odbor

Sestajal se je pred obravnavo in sprejetjem zaključnega računa in poslovnega poročila, spremljal finančno poslovanje in posredoval svoja stališča oz. sklepe.

10. Častno razsodišče

V tem času se ni sestalo, ker ni prejelo nobenega predloga za obravnavo. V skladu z določili statuta bo potrebno sprejeti pravilnik o delu ČR in opredeliti postopke delovanja.

11. Delovanje komisij in interesnih združenj

V okviru združenja delujejo tudi nekatera delovna telesa: komisija za politične zapornike in žrtve nacifašizma, komisija za spomeniško varstvo, Domicilni odbor Istrskega odreda, Skupnost partizanskih učiteljev Primorske, Skupnosti VOS – OF Južne Primorske, Komite za taborišče Rižarno in Klub brigadirjev za Slovensko Istro in Južno Primorsko. Te skupnosti delujejo po lastnih programih, vendar usklajeno s programom Združenja.

Koper, marec 2018

**Predsednik:
Marijan Križman**